

Бабенко Юлія,
студентка 4 курсу
відділення дошкільної і початкової освіти
Науковий керівник: Бистранівська О.С.,
викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач -методист
Комунальний вищий навчальний заклад
«Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т. Г. Шевченка»

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Мовленнєві дефекти порушують можливість вільного спілкування дитини з іншими людьми. Усвідомлення власної мовленнєвої недостатності зазвичай викликає негативні емоційні стани: почуття соціальної неповноцінності, страх мовлення, постійні переживання. Діти, навіть з нерізко вираженими порушеннями мовлення, які вступають до загальноосвітніх шкіл, становлять основний контингент невстигаючих учнів. Усе це ставить під загрозу соціальну значущість особистості і спричинює формування своєрідних психологічних і патопсихологічних особливостей, що потребує спеціальної роботи, спрямованої на соціальну адаптацію та реабілітацію дитини.

Спеціальна допомога дітям з вадами мовлення регулюється окремими нормативно-правовими документами:

- Конституцією України, якою визначаються і гарантуються права і свободи людини згідно із загальноприйнятими міжнародними нормами у сфері захисту прав людини, зокрема Конвенції ООН про права дитини;
- Законами України «Про освіту», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»;
- концепціями «Спеціальна освіта дітей з особливостями мовленнєвого розвитку в Україні за найближчі роки і перспективу», «Реабілітація дітей з мовленнєвими вадами», Державним стандартом спеціальної освіти, затвердженими Колегією Міністерства освіти та науки України та Президією НАПН України.

Євгенія Соботович розробила концепцію стандарту спеціальної освіти

дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку, в основу якої покладено такі принципи:

I – гуманізація освіти, яка сприяє створенню таких умов, що допоможуть дітям здобути освіту відповідно до їхніх реальних можливостей. Цьому може посприяти наявність різних варіантів навчання та освітніх програм, а також різних організаційних форм навчання.

II – неперервність та наступність дошкільної та шкільної освіти, яку забезпечує спільність підходів до визначення варіативних освітніх програм навчання.

Адаптація і соціальна інтеграція дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку потребує розроблення:

- нового механізму взаємодії структур загальної та спеціальної освіти;
- варіативних програм загальноосвітнього навчання;
- системи ранньої діагностики та корекції мовленнєвих порушень у дітей;
- введення до змісту корекційно-компенсаторної ланки навчання пропедевтичного розділу, спрямованого на запобігання негативних впливів мовленнєвого дефекту на формування інших психічних функцій та профілактику шкільної неуспішності.

Психолого-педагогічний супровід процесу навчання виявляється у психодіагностиці, спостереженні за індивідуальним прогресом дітей, рекомендаціях педагогу, для подолання труднощів у оволодінні програмним матеріалом.

Основна цільова установка перетворення системи спеціального навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення полягає в тому, щоб створити оптимальні умови для розвитку і реалізації потреб дітей та їхньої соціальної інтеграції: сформулювати нові способи діяльності на основі звужених сенсорної, моторної, інтелектуальної та мовленнєвої функцій і

дисгармонійного розвитку шляхом максимального використання корекційно-компенсаторних можливостей дитини, розроблення стандарту спеціальної освіти й виховання, який відповідав би потенціалу дитини, забезпечував її подальший розвиток і можливість продовжувати навчання. Зміст корекційного навчання має будуватися з урахуванням рівня сенсомоторного, мовленнєвого і розумового розвитку дитини.

Зміст навчання дітей дошкільного віку з порушенням мовлення має містити корекційно-розвивальний і компенсаторно-адаптаційний компоненти, які реалізують на спеціальних логопедичних заняттях, на яких логопед під час колекційного виховання повинен:

- забезпечити психологічний комфорт і розвиток емоційно-вольової сфери дітей під час занять;
- підвищити мовленнєву мотивацію;
- підвищити якість запам'ятовування і поліпшити мовленнєвий розвиток;
- активізувати і відновити вищі психічні функції.

Корекційне навчання має передбачати нормалізацію порушених контактів дитини з оточуючими, усунення у дітей вад мовлення, розвиток комунікативних умінь і навичок, виховання активності та товарищескості.

Список використаної літератури:

1. Концепція державного стандарту спеціальної освіти дітей з особливими потребами // Дефектологія. – 1999. – № 4. – С. 2-4.
2. Довідник учителя-логопеда / Авт.-упор. Лупінович С.М. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 112с.